

Betere bescherming van nesten

Andri Binsbergen

Bij de wijziging van de Vogelwet 1936 die op 1 september 1994 van kracht is geworden, is de bepaling geschrapt dat nesten van beschermde vogels in, op of aan gebouwen mogen worden verstoord. Deze bepaling was in strijd met de EG-Vogelrichtlijn. Bovendien is het verbod om nesten te verstoren aangevuld met een verbod om nesten opzettelijk te vernielen, te beschadigen of weg te nemen. Ook pogingen daartoe zijn verboden. Belangrijke verbeteringen. In de praktijk doen zich echter wel wat problemen voor.

Het wegnemen van nesten

Het verbod om nesten van beschermde vogels weg te nemen, is vooral van belang voor nesten die ook in volgende jaren worden gebruikt. Ik denk in de eerste plaats aan nesten van Blauwe Reigers in bomen. Dat mag dus ook buiten de broedtijd niet zonder vergunning gebeuren.

Vergunningen

Het gevolg van het nieuwe verbod is dat er voortaan een vergunning nodig is voor het verstoren of wegnemen van nesten in, op of aan gebouwen. Zo'n vergunning kan worden gegeven op grond van artikel 10 van de Vogelwet 1936. Daarin is bepaald dat er onder andere vergunning kan worden verleend voor het verstoren of wegnemen van nesten van beschermde vogels, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, om de volgende redenen:

- in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren of
- ter bescherming van flora en fauna.

Deze bewoordingen zijn vrijwel gelijk aan die van artikel 9 van de EG-Vogelrichtlijn. Het enige verschil is dat de richtlijn spreekt van 'visserij' en de Vogelwet 1936 van 'bedrijfsmatige visserij'. Het woord 'bedrijfsmatig' is toegevoegd op aandrang van de Tweede Kamer. Maar dit terzijde. Als enige grond voor de verlening van vergunningen voor het verstoren van nesten lijken mij de volksgezondheid en de openbare veiligheid in aanmerking te komen. Ik denk dan aan op daken broedende meeuwen, die in toenemende mate en in grote aantallen onder invloed van predatie door Vossen de duinen verlaten en een veilige broedplaats zoeken in steden en op fabrieksterreinen.

Vergunningen als bedoeld in artikel 10 van de Vogelwet 1936 worden verleend door de Commissarissen der Koningin.

Huismussen en Spreeuwen

Voorheen waren de Huismussen en de Spreeuw gedurende het hele jaar onbeschermd. Nu is de Huismus beschermd van 16 september tot en met 14 juni en de Spreeuw van 1 december tot en met 31 mei. Dat betekent dat deze twee soorten in de broedtijd beschermd zijn. Ook nesten van Spreeuwen en Huismussen moeten dus met rust worden gelaten. Het enige dat huiseigenaren nog kunnen doen als ze geen Huismussen of

Spreeuwen onder de pannen duiden, is de boel ontoegankelijk maken.

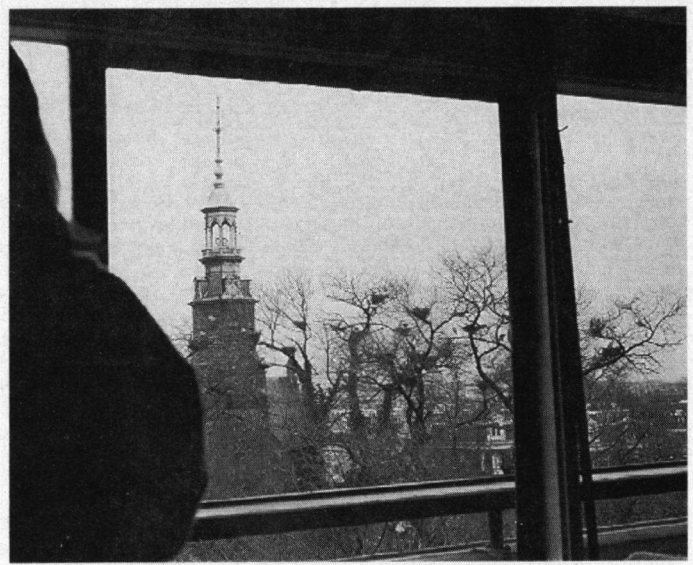
Zwaluwen

Ook over Huiszwaluwen die tegen gebouwen nestelen en soms ook over Boerenzwaluwen die in gebouwen hun nesten bouwen, worden vaak klachten gehoord. Wat deze soorten betreft, is het naar mijn mening echter ongewenst dat het bouwen van nesten wordt tegengegaan. In het dorp waar ik woon staan enkele huizen waar vroeger Huiszwaluwen onder de luifel hun nesten hadden. De bewoners hebben echter de overstekende luifel met hardboard afgetimmerd en de Huiszwaluwen zijn verdwenen. Ik heb mij voorgenomen dit voorjaar met de bewoners (van één huis zijn die nieuw en dat geeft hoop op een willig oor) eens een praatje aan te knopen. Hinder van Huiszwaluw(uitwerpselen) kan goed worden voorkomen door het aanbrengen van plankjes onder de nesten.

Duiven en Kauwen

Niet alle vogels zijn beschermd op grond van de Vogelwet 1936. Sommige soorten vallen onder de bepalingen van de Jachtwet en enkele van die soorten zijn het hele jaar onbeschermd. Tot die laatste categorie behoort de Kauw, een soort die veel in gebouwen, vaak in schoorstenen, nestelt. De Jachtwet staat toe dat kauwenesten worden verstoord en weggenomen. Hetzelfde geldt voor nesten van de Houtduif en de verwilderde post- of sierduif. Ook nesten van Zwarte Kraaien en Eksters, die vaak in volgende jaren in gebruik worden genomen door stootvogels en Ransuilen, zijn niet beschermd. Het is zelfs nog toegestaan om door kraaie- en eksternesten te schieten, hoewel alleen om de daarop zittende kraaien en Eksters te doden. Zolang dit het geval is, kan er niet veel meer worden gedaan dan er (bijvoorbeeld via wildbeheereenheden) voor te pleiten dat jagers dit niet meer doen. Beter zou zijn, zoals ook in Vlaanderen het geval is, te verbieden dat er op nesten van Zwarte Kraaien en Eksters wordt geschoten. De Flora- en Faunawet, die binnen afzienbare tijd de bestaande wetgeving op het gebied van de jacht en soortenbescherming zal vervangen, is daarvoor het geëigende kader.

Het verbod om nesten van beschermde vogels weg te nemen, is vooral van belang voor nesten die ook in de volgende jaren worden gebruikt, zoals die van Blauwe Reigers.
Foto: Nebelsiek.

Afbraak

Het verbod om nesten van beschermde vogels te verstoren, kan tot problemen leiden bij het afbreken of verbouwen c.q. renoveren van gebouwen gedurende de broedtijd. Ook bij het kappen van bomen of andere werkzaamheden in bossen, parken of plantsoenen bestaat het gevaar dat er nesten worden verstoord. Voor het verstoren van nesten bij het verrichten van dergelijke werkzaamheden kan op grond van artikel 10 geen vergunning worden verleend als er geen sprake is van een van de gronden genoemd in dat artikel.

Brief aan gemeenten

In februari 1995 heeft Vogelbescherming Nederland in overleg met het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een brief aan alle gemeenten gestuurd. Daarin wordt de aandacht gevestigd op de nieuwe bepalingen van de Vogelwet 1936 ten aanzien van de verstoring en het wegnemen van nesten. Geadviseerd wordt in de eerste plaats na te gaan of de werkzaamheden buiten de broedtijd kunnen worden verricht. Is dat niet mogelijk, dan dient te worden nagegaan of en zo ja welke beschermde vogels er in het geding zijn. Aangeraden wordt daarvoor deskundigen in te schakelen, bijvoorbeeld van een plaatselijke vogelwerkgroep. Deze zullen ook kunnen adviseren over maatregelen om verstoring van nesten te vermijden of te beperken. Meestal worden werkzaamheden aan gebouwen, in bossen, parken enzovoorts ruim van tevoren gepland. Daarom is het ook mogelijk vóór de broedtijd al maatregelen te nemen, bijvoorbeeld om te voorkomen dat er vogels gaan nestelen. Er kan ook gedacht worden aan het bieden van alternatieve broedgelegenheden aan vogels.

Vogelwerkgroepen

Zoals hiervoor al aangegeven, wordt door Vogelbescherming en het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een adviserende en voorlichtende taak toebedacht aan vogelwerkgroepen en dergelijke. Mijns inziens is het verstandig niet alleen te reageren op verzoeken van gemeentes om advies of hulp, maar altijd de ogen open te houden en zelf initiatieven te nemen als er misstanden worden geconstateerd. Vogelbescherming is bereid daarbij nadere informatie of adviezen te geven.

Toegift

Voor alle duidelijkheid vermeld ik nog dat het verzamelen (uithalen en onder zich hebben) van eieren van beschermde vogels reeds lang is verboden. Vergunningen daarvoor worden alleen, en bij hoge uitzondering, gegeven voor wetenschappelijke en opvoedkundige doeleinden. De enige algemene uitzondering wordt nog gemaakt voor eieren van Kieviten. Die mogen van 1 maart tot en met 8 april, onder een aantal voorwaarden, worden gezocht en geraapt en het gehele jaar mag men kievitseieren onder zich hebben. Van belang is nog te weten dat 'lege schalen van eieren, waaruit de inhoud is verwijderd door een of meer geringe openingen' ook onder de verbodsbepalingen vallen. Ook de nesten van beschermde vogels mag men niet onder zich hebben.

Ik hoop hiermee weer een belangrijk onderdeel van de gewijzigde Vogelwet 1936 voor de lezers duidelijk te hebben gemaakt. In een volgend nummer van Het Vogeljaar zal ik aandacht besteden aan de bepalingen ten aanzien van het (laten) prepareren van vogels.

■ Andri Binsbergen, Schoolstraat 16, 1794 AS Oosterend, Texel.